DE

MYTHOLOGIA GRAECORVM ANTIQVISSIMA

DISSERTATIO

SCRIPTA

CREATIONI

XIII. PHILOS. DD. ET AA. LL. MAGISTRORVM

RECTORE MAGNIFICO

ET

ORD. PHILOS. DECANO

ERNESTO CAROLO WIELANDIO

S. R. M. BORVSS. CONSILIARIO AVLICO. HISTORIAR. PROF. P. ORD. COLLEGII DVC. MIN. SODALI. SOCIET. IABLONOVIANAE ALIARVMQVE ACADEMIARVM SOCIO

PROCANCELLARIO

CHRISTIANO DANIELE BECKIO

GRAEC. ET LATT. LITT. PROF. P. ORD. POT. REGI SAX. A CONSIL. AVL. REGII SEMIN. PHILOL. DIRECTORE. ALVMN. REG. EPHOR. BIBLIOTH. ACAD. PRAEFECTO. ACAD. DECEMVIRO. FAC. PHIL. SENIORE. SOCC. IABLONOV. ET OECON. LIPS. LATINAE IEN. VELITERNAE ARCHAEOL. REGIAE BAV. MONAC. ET ALL. SODALI

A

GODOFREDO HERMANNO

EQVITE ORD. SAX. VIRT. CIV. ELOQ. ET POET. PROF. P. O. CET.

DIE XX. FEBR. A. CIↃIↃCCCXVII.

LIPSIAE

LITTERIS STARITZII

Ex omnibus, quotquot hodie superſunt, Graecarum litterarum monumentis nullum, mea ſententia, memorabilius eſt, quam Theogonia Heſiodi. Quod carmen etſi nec magnitudine, nec ſplendore argumenti, rerumque aut dictionis varietate atque ornatu ad Homeri aliorumque clarorum poetarum ſcripta comparari poteſt, tamen aliam, eamque ita propriam commendationem habet, ut ea cauſſa etiam anteferendum illis poematis eſſe videatur. Dico autem non reconditum quiddam et abstruſum, ſed id, quod quum cuivis primum in mentem venire debeat, propterea neglectum eſt, quia parum fructuoſum fore putabatur. Nam quis non ante omnia, unde acceperit Heſiodus narrationes illas de originibus deorum, et qua ratione, quove conſilio de iis expoſuerit, quaerendum cenſeat? At enim quod ad fontes attinet, ex quibus hauſit ille, quum plerique hanc quaeſtionem non propriam Heſiodei carminis, ſed communem univerſae Graecorum mythologiae eſſe opinarentur, ſeiunxerunt eam ab interpretatione Theogoniae. Quo factum eſt, ut alterum illud inveſtigare, quomodo eas res narraſſet Heſiodus, ſupervacuum putarint. Ad ipſam vero mythologiae Graecorum explanationem quum duplex via pateat, eam plerique omnes ingreſſi ſunt, ut, quoniam ex orientis regionibus omnis iſta doctrina derivata eſt, quidquid de Indorum, Phoenicum, Aegyptiorum, aliarumque gentium ſapientia compertum habemus, ad Graecas fabulas applicarent. Vnde quanta perturbatio orta ſit mythologiae, quantaque diſſimillimarum rerum permixtio atque confuſio, ſatis inter omnes conſtat. Multo rectior, ut mihi videtur, altera via eſt, quae verſatur in eo, ut excluſis, quae ab aliis gentibus probata fuerunt, illa, quoad fieri poteſt, perſequamur, quae a Graecis ipſis ſunt tradita. Quorum quum nihil

habeamus, quod Homero Hesiodoque antiquius sit, ab his omnis ista ordienda videtur disputatio, praecipue autem ab Hesiodo, quod is non dispersim, neque obiter, ut Homerus fecit, sed ordine et de industria doctrinam illam exposuit. Quo autem modo ex Hesiodi Homerique carminibus enucleanda esset ista ratio mythologiae, plerosque omnes latuisse video: siquidem etiam Heynius, qui rectius quam alii de his rebus sentiebat, in commentatione de Hesiodi Theogonia ex illis duobus, quae in hoc genere ut maxime memorabilia, ita ad enodandam rem unice opportuna sunt, alterum modo obiter attigit, alterum, idque primarium, plane praeteriit. Et hoc quidem in eo est positum, quod nomina deorum omnium origine Graeca sunt, et a munere cuiusque dei atque officio petita. Nam ut nonnulla horum nominum, aut, si cui ita videbitur, omnia in oriente nata sint, at illud tamen apertum est, a Graecis ea Graeca facta, significatusque iis eos attributos esse, qui cum lingua Graeca convenirent. Vnde intelligitur, ex nominibus naturam et munia cognoscenda esse deorum. Nec deorum tantum, sed etiam heroum, omninoque rerum omnium, nominibus, quae propria vocantur, appellatarum. Quis enim non miretur, pleraque heroum, et qui deinceps ex iis procreati sunt, nomina ita cum factis eorum et rebus gestis convenire, ut non ante, quam quisque res illas gessisset, sed post imposita fuisse probabile sit? Illustre exemplum praebent ipsae res Troicae, in quibus qui inclaruere plerique (nam quare non omnes, non est obscurum) iis vocati sunt nominibus, quae poetas ex factis eorum commentos appareat. Hinc valde suspecta fides illarum historiarum, ut partim penitus fictae, partim aliquid veri fictis nominibus tegere videantur. Verum etsi difficillimum est, vera fabulosi temporis a fictis diiudicare, tamen, qui sobrie satis et caute in hac re procedet, aliqua certe, quibus insisti possit, vestigia deprehendet.

Alterum, quod in explicanda Hesiodi Homerique mythologia maximum momentum habet, illud est, quod hi poetae ita fabulas istas referunt, ut eos sensum earum plane ignorasse appareat. Quod animadvertit quidem Heynius, sed ut non tam-

tum, quantum debebat, huic rei tribuerit. Nam quum bene intellexiſſet, utrumque poetam multa ex vetuſtioribus carminibus hauſiſſe, admonendi erant, docendique, qui explanare fabulas illas inſtituerent, non eſſe, quid Homerus aut Heſiodus ſenſiſſet, inveſtigandum, ſed quid illi dicere voluiſſent, qui his auctores fuerunt. Sic redibitur quidem ad allegoricam interpretationem harum rerum, ſed alio modo, quam qui merito ab recentioribus interpretibus exploſus eſt. Exemplum afferam, quo nullum illuſtrius inveniri poteſt. Non immerito riſit Lucianus notiſſimos illos in Odyſſea verſus:

τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην,
εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.

Refert Homerus accepta, mirabilia illa quidem atque incredibilia, ſed credita tamen: unde pro ſimplicitate ſua non eſt ſollicitus, quomodo idem ſimul et apud inferos et apud ſuperos degere poſſit. At qui haec invenit, perabſurdus fuiſſet, ſi commentus eſſet, quod fieri nequiret. Abſit vero talis ſuſpicio. Nam ille quem a gloria Ἡρακλέα appellavit, virtutem voluit intelligi viri fortis ac ſtrenui: qui ubi moreretur, ipſum, ut mortalem, ad Orcum dixit deſcendere; virtutem autem, ut eam aeternam eſſe, ſeniique expertem oſtenderet, apud immortales Iuventae conſociavit. Qua fabula nihil profecto neque aptius potuit, neque ſplendidius inveniri. Huiusmodi vero plurima ſunt apud Homerum, quorum nonnulla non ſunt in omnium conſpectu poſita: ut quae in Iliadis libro ſecundo de ſceptro Agamemnonis narrantur: quae ita ſunt comparata, ut Homerus longe aliter omnia fuerit enarraturus, ſi intellectam habuiſſet mentem illius, a quo iſta acceperat. Quem ſi reputamus Pelopi eiusque genti regnum Peloponneſi datum dicere, nec Tantali mirabimur non eſſe mentionem factam, neque in his, quae non ſunt ex more Homeri eo loco dicta, offendemus.

Haec igitur illorum, qui auctores fuerunt iſtarum narrationum, eruditio, Homeri autem Heſiodique earumdem

rerum ignorantia, quid aliud, quam veluti nube diſpulſa ad immenſa temporum ſpatia proſpectum aperit, quibus et emicuit in Graecia lux ſapientiae, et clare fulſit, et paullatim rurſum exſtincta eſt. Videmus rerum divinarum humanarumque ſcientiam ex Aſia per Lyciam migrantem in Europam; videmus fabuloſos poetas peregrinam doctrinam, monſtruoſo tumore orientis ſive exutam, ſive nondum indutam, quaſi de integro Graeca ſpecie procreantes; videmus poetas illos, quorum omnium vera nomina nominibus ab arte, qua clarebant, petitis oblitterata ſunt, diu in Thracia haerentes, raroque tandem etiam cum aliis Graeciae partibus commercio iunctos: qualis Pamphus, non ipſe Athenienſis, Athenienſibus hymnos deorum fecit; videmus denique retruſam paullatim in myſteriorum ſecreta illam ſapientum doctrinam vitiatam religionum perturbatione, corruptam inſcitia interpretum, obſcuratam levitate amoeniora ſectantium, adeo ut eam ne illi quidem intelligerent, qui hereditariam a prioribus poeſin colentes, quum ingenii excellentia omnes praeſtinguerent, tanta illos oblivione merſerunt, ut ipſi ſint primi auctores omnis eruditionis habiti. Nobilis eſt hanc in rem ſententia Herodoti, qui etſi non recte, tamen, ut illo quidem aevo, admirabili perſpicientia, lib. II. c. 53. ita de Homero et Heſiodo ſcribit: οὗτοι δέ εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες, καὶ εἴδεα αὐτῶν σημήναντες· οἱ δε πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι, ὕστερον, ἐμοί γε δοκέειν, ἐγένοντο τούτων. Quem mirum eſt quosdam non vulgaris doctrinae viros hoc dicere opinatos eſſe, primos, qui verſibus eas res exponerent, Homerum et Heſiodum fuiſſe: quod a mente eius alieniſſimum eſſe, perſpicuum eſt. Hanc vero tam immenſam praeſtantiſſimorum monumentorum iacturam aliqua ſaltem ex parte compenſare poterimus inveſtigandis, quaecumque ſuperſunt eorum veſtigiis: quibus diligenter collectis, recteque explicatis, hiſtoria quaedam condi poterit temporum, quae ante Homerum et Heſiodum fuerunt, eaque talis, quae uberrimam contineat utiliſſimarum quaeſtionum materiam. Eſt autem in hac omni ratione iudicio maxime opus, quia non

testibus res agitur, sed ad interpretandi sollertiam omnia revocanda sunt: in qua hoc tantum spectandum, ut procul habita temeritate arbitrii, nihil, nisi quod res ipsa verum esse apteque cohaerere ostendat, admittatur. In quo genere uti plurimum difficultatis habent confinia fabulosi temporis et eius aevi, in quod historiae primordia incidunt, ita saepe etiam fabulae ipsae propter mutationes atque additamenta, quibus nunc temere, nunc etiam certo consilio deformatae reperiuntur, impeditissimae sunt.

Experiar huiusmodi interpretationem in Hesiodi Theogonia. Quod si, ut supra dixi, nomina ipsa, quae res iis nominibus appellatae sint, indicant; Hesiodus autem, sensu fabularum, quas refert, minime perspecto, nihil aliud, quam tradita ab antiquis et credita ab aequalibus carmine exponere voluit: plana est via, qua explicari doctrina ista debeat, dummodo ea, quae poetae ignorantia addita sunt, ab iis, quae ille ab antiquioribus acceperat, diiudicare sciamus. Apertum vero est, hanc θεογονίαν, quae vocatur, κοσμογονίαν potius dicendam esse, siquidem in mundi creatione vitaeque hominum perfectione non modo principium carminis, sed, ut interpretatio nostra docebit, totum carmen versatur.

Igitur antiquus ille philosophus, quem auctorem sequutus est Hesiodus, primum omnium exstitisse dixit Χάος: quam ille non, ut postea plerique, rudem indigestamque molem materiae, sed propria nominis significatione Spatium, quod omni materia vacuum est, intelligi voluit. Nam postea demum creatam dicit Materiam, cuius et Graecum nomen Γαῖα, et Latinum, ab eo ductum, quod creandi in se semina continet. Ei addidit Ἔρον, nomine a verbo εἴρειν derivato, Iugatinum, quod sine eo iners iacuisset materia, nec quidquam creatum esset. His tribus positis elementis, spatio, in quo sunt cuncta; materia, ex qua fiunt omnia; vi denique copulatrice; ad ipsam accedit rerum creationem explicandam. Nam versum, in quo Tartarus primordiis illis adnumeratur, si non ab interpolatore, certe ab Hesiodo additum esse, verisimillimum est. Primam igitur progeniem Χάος, Spatium, generavit, quae nominata est Ἔρεβος et

Νύξ, ex eorumque congreſſu editae dicunt Αἰθὴρ et Ἡμέρη, miro ad primum adſpectum commento, quum repugnare videatur. Noctem ex Tenebris Aetherem et Diem parere. At enimvero meminiſſe debemus, multa in hoc genere nomina inveniri, quae longe alias initio ſignificationes habuerint, quam quas poſtea uſus iis attribuit. Ex Spatio generatae dicuntur, quae duae res propriae eius ſunt. Nam ante quam quidquam ex materia creatum eſſet, vaſtum inane, in quo ea pendebat, tenebris erat et caligine repletum, quae ab operiendo Ἔρεβος, Opertanus, dictae. Simul autem quoniam etiam movendi conditio omnis in Spatio poſita eſt, creata ab eo perhibetur Νύξ, Nuta, a verbo νύειν dicta, quod eſt vergere. Nam omnium primus, maximeque ſimplex motus eſt, quo gravia deorſum feruntur. Manſit ab hoc primo ſignificatu perantiquum epitheton noctis θοὴ ad Homerum. Igitur Νὺξ et Ἔρεβος, Nuta et Opertanus, Αἰθέρα et Ἡμέρην, Clariam et Serenam dicuntur genuiſſe: quod eſt, deſidente caligine, quae omnia operiebat, ſuperne lucem eſſe ortam. Nam caliginem antiquus ille cosmogoniae conditor non omni corpore expertem, ſed quaſi nebulam eſſe putavit: unde quae deſederat, craſſiori caligini nomen νὺξ manſit. Poſtea Αἰθὴρ et Ἡμέρη, deflexo nonnihil ſignificatu, aliter dici coeperunt. Recentioribus horum vocabulorum ſignificationibus priſcam fabulam, quae iam non apte inventa videretur, accommodarunt alii: unde hoc eſt apud Hyginum: *ex Caligine Chaos: ex Chao et Caligine, Nox, Dies, Erebus, Aether.* Ad eamdem recentiorem rationem pertinere videtur, quod ab Heſiodo erat alio loco poſitum de Βροτῷ, ſive Mortali: de quo ſic Etymologus p. 215, 37. Ἡσίοδος δέ, ἀπὸ Βροτοῦ, τοῦ Αἰθέρος καὶ Ἡμέρας: quibus verbis divinae particula aurae mortali corpore incluſa declaratur.

Sequitur, quid Materia, et primum quidem ſine coniuge, qui nondum erat ullus, genuerit. Creavit ea autem, primo Οὐρανόν, Superum, a verbo ὄρειν, unde etium ὄρος, dictum, quod caeli fornices, quos Ennius appellavit, ab extremo terrae circuitu in altum curvari viderentur. Caelo creato craſſior Materiae pars in eam ſpeciem formata, quam Tellurem vocamus.

Id antiquiſſimum illud carmen per extrema deſignavit, Οὔρεα, Montes, nominans, et Πόντον. Sed hoc poſtremum nomen non intellexit Heſiodus, quum exornandae rei cauſſa πέλαγος μέγα οἴδματι θῦον addidit. Πέλαγος enim, a verbo πελάζειν dictum, ut ab Latinis Venilia, mare notat: a qua origine etiam πελασγοί, advenae: de quorum ſedibus qui quaerunt, propemodum idem agunt, ac ſi, quod ubique terrarum mercatores ac peregrinantes inveniuntur, hos certos certarum regionum populos eſſe ſibi perſuaderent. Igitur Πόντος, Profundanus, non mare eſt, quod nondum creatum, ſed profunditas. Cognatum nomen cum verbo πιτνεῖν, ſervatumque in Latina lingua, *fundus*, ſed paullum deflexo ſignificatu. Atque demittere ad fundum maris ποντίζειν dicitur, non θαλασσοῦν, quod aliud eſt.

Caeli dehinc Terraeque progeniem enumerat Heſiodus, fideliter ſingulos eo ordine producens, quo ſapientiſſime ab antiquo auctore diſpoſiti fuerant. Vnde multo recentiores eſſe apparet Orphicos verſus in fragm. VIII. in quibus hic ordo Titanum imperitiſſime eſt perturbatus. Primus igitur natus Ὠκεανός, Celerivena, non ille a verbo νάειν, ut grammatici volunt, ſed ab obsoleto ἔειν, *ire*, dictus, ut ab ὄρειν Οὐρανός. Aliud eius nomen, Ὠγήν, ab ovo ductum, quod materiam, ut vitellum, in medio aluerit. Intelligitur autem Oceanus non quem poſtea ita dixere, ſed vis aquarum, quae ingenti impetu effuſa univerſum orbem terrarum inundavit atque obruit. Quae quum reſederat, ut hoc addam, tum demum maria, flumina, fontes apparuerunt. Inde Homerus:

ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοί, καὶ πᾶσα θάλασσα,
καὶ πᾶσαι κρῆναι, καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν.

Effuſionem illam aquarum comitata eſt ingens elementorum omnium perturbatio, ut disiecta, ſoluta, permixta, ſurſum deorſum, ultro citro ruerent, atque ferrentur, usque dum mutuo ſe ipſa coercendo turbas illas compoſuerunt. Hunc univerſae naturae tumultum fratres Oceani alii Titanes denotant, per paria, ut ſinguli ſingulis oppoſiti ſunt, deinceps prodeuntes. Ac primo Κοῖος et Κρῖος, Turbulus et Seiugus. Et Κρῖον quidem

recte iam veteres interpretati ſunt, inde dictum videntes, unde eſt verbum κρίνειν. In alterius nomine mirifice nugantur, quod ex verbo κρίειν ductum eſt, ut κλοιός a κλείειν. Deſidunt autem turbida: unde ex eadem ſtirpe derivata ſunt κοινός et *coenum*. Poſt hos videmus Ὑπερίονα et Ἰαπετόν, Tollinem et Merſium, quorum prioris nomen a verbo ἱέναι factum; alterius apertum eſt. Dehinc Θεία et Ῥεία, Ambulona et Fluonia, quarum meare commune eſt, ſed propria ſunt, alterius, manere inter meandum; alterius, diffluere ac diſſipari. Has ſequuntur, poſtea alia officia nactae, Θέμις et Μνημοσύνη, Statina et Moneta, quarum alterius eſt, fluxa ſtatuere et firmare; alterius, quieſcentia excitare et commovere. Vtriusque nomen apertum, modo alterum quis non a nomine μνήμη, ſed a verbo μνᾶσθαι deductum meminerit, quod verbum cum affinibus μαίεσθαι, μένειν, μεμονέναι, μενοινᾶν, a μάειν derivatum, communem habet nitendi notionem, quae eſt in Germanicis *ſtreben* et *ſtemmen*. Poſtremae ſunt Φοίβη et Τηθύς, Februa et Alumnia, nominibus non obſcuris. Earum altera purgatrix eſt, removens inutilia et noxia; altera nutrix, utilia et ſalutaria admovens. Claudit hoc agmen unus, isque etſi poſtremus in lucem editus, tamen ante caeteros nobilis. Is Κρόνος, Perficus, eſt, nomine vocatus cognato cum verbo κραίνειν. Hic ultimus natu, quia denique motus illos compoſuit; et ἀγκυλομήτης, quia diuturnum hoc fuit et difficile opus. Vnde poſtea temporis ſignificatio huic nomini, leviter mutato, acceſſit: neque enim Κρόνος a tempore, ſed tempus a Κρόνῳ, quod cuncta perficeret, appellatum.

Excipiunt hos duae alii Caeli Terraeque generationes, Cyclopes et Centimani. Cyclopes male interpretatur Heſiodus. Sunt enim Κύκλωπες Volvuli, quos per caelum volutos auribus oculisve percipimus, tonitru, fulmen, fulguratio. Hinc nomina eorum, Βρόντης, Tonuus; Στερόπης, Praeſtinxius; Ἄργης, Fulgetrus. Centimanorum generatio primos conatus indicat animatas naturas procreandi: quae immaniſſimae fuerunt, luxuriante adhuc vi generatrice, needum modum adhibere docta. Quoniam autem triplex omnino eſt enomitas, ingenii, virium, formae: tribus ea nominibus comprehenſa, Κόττος dicta eſt,

ab nomine κότος, Saevio, et Βριάρεως, Viriatus, et Γύης, Membro. De hac interpretatione fabulae ſi cogitaviſſet Bentleius ad Horat. Carm. II. 17, 14. non dubitanter formam poſtremi nominis Γύγης, quae notior librariis ab rege Lydiae, toties alteri ſubſtituta eſt, ut plane ineptam reieciſſet.

Omnis Caeli Terraeque progenies Τιτῆνες, Tendones, appellati, non ab alia re, quam quod ultro citroque tendendo omnem rerum naturam pertentaverint. Manſit cognatum verbum, ſed brevi prima ſyllaba, τιταίνειν.

Tentamenta haec fuerant condendae rerum naturae, ſed irrita, nondum iuſto invento temperamento. Vnde exoſus natos ſuos Vranus, ut quisque in lucem editus eſſet, rurſum occuluiſſe dicitur. Ei rei finem imponere eius erat, qui Κρόνος, Perficus, vocatur. Itaque antiquus philoſophus, ut conquieviſſe caeterarum virium rudes impetus, ſolamque ſuperſtitem manſiſſe vim perfectricem indicaret, ab hoc parentem privatum eſſe generandi poteſtate dixit; verum non ita, ut, qui iam exſtiturus eſſet novus rerum ordo, alium parentem haberet, (qui enim potuiſſet, quum ex iisdem viribus, ex quibus antea, ſed apte temperatis, enaſci deberet?) ſed ut generandi officium a parente ad ipſam rerum creatarum naturam transferretur. Hinc reſectis patris genitalibus ſanguinem Terra, ſemen Mare excepit. Ac Terra peperit Ἐριννύας, Γίγαντας, νύμφας Μελίας. Quae fabula iis perobſcura videatur neceſſe eſt, qui Furias, et eos, de quibus poſtea fabulati ſunt poetae Gigantes, intelligunt. Nymphas Melias autem ne veteres quidem, quid eſſent, perſpexere. Antiquus ille coſmogoniae conditor quid ſenſerit, et res ipſa, et nomina declarant. Vt certis et firmis legibus natura adſtringeretur, fetus edi neceſſe erat non imperfectos, ſed maturos; neque ſteriles, ſed fecundos; neque averſantes ſe invicem, ſed ſociabiles. Haec quibus efficerentur triplices naturae vires, earum primas vocavit Ἐριννύας, Maturinas, a verbo ἐλιννύειν, mutata littera liquida; quod nomen poſtea ad cunctatricem vindictam ſceleris translatum, materque Furiarum Nox eſſe perhibita; ſecundas Γίγαντας appellavit, Genitales, cuius nominis aperta origo eſt; tertias

Μελίας, Cicurinas, dixit, ab ea radice, unde eſt verbum μειλίσσειν. Semen autem Vrani, ab aquis, quia per humores omnis generatio fit, exceptum, creavit Ἀφροδίτην, Spumicitam, i. e. coitus appetentiam, latentem usque ad tempus pubertatis, unde appuliſſe dicitur Κυθήροις, Latebriis; deinde ſe prodentem, ex qua re in Κύπρῳ, Pronia, nata fertur, quod nomen a vocabulo κυφὸς factum. Iam minus, opinor, mirum videbitur, Heſiodum v. 50. homines et Gigantes coniungere: quo loco non videtur dubium eſſe, quin hominum originem et generatores dicere voluerit. Indidem etiam in Homerico hymno Apollinis v. 336. de Titanibus ſcriptum eſt, τῶν ἐξ ἄνδρες τε θεοί τε. Caeterum quem non advertat admirabilis harum de naturae primordiis narrationum conſenſio cum iis, quae hodie doctorum hominum induſtria de viciſſitudinibus orbis huius comperta habemus; in quo nos ſeneſcente iam, medii inter duas ruinas, aeternitatem, ſerius ocius novis fluctibus perituram, inani labore conſectamur. Mihi quidem maior illa conſenſio videtur, quam ut narrationes iſtas nihil niſi commenta eſſe philoſophorum putem. Immo ab illis eas acceptas credam, qui ipſi teſtes fuerint magnae alicuius converſionis, aliamque viderint orbis terrarum faciem, quam quoad noſtri generis memoria pertingit. In qua re non videtur negligenda eſſe immanium belluarum commemoratio: quantae magnitudinis animalia fuiſſe umquam vix credibile foret, niſi eruta hic illic ingentia oſſa magni nos ſuperficiem ſepulcri, alium tegentis et maiorem naturae ordinem, incolere demonſtraviſſent.

Revertor ad Heſiodum: apud quem quae v. 211—232. enumeratur, Noctis, et deinde Eridis propago, aperte ex pluribus eſt, iisque maximam partem recentioribus commentis petita: ut quod Parcae Noctis filiae dicuntur, de quibus aliter infra v. 904. Quare haec praetereo, praeſertim quum nihil difficultatis habeant.

Pergit antiquus auctor coſmogoniae in Ponti progenie. Ac Πόντος, Profundanus, qui iam, ex quo profunda aquis repleta ſunt, non ſolam profunditatem, ſed ſimul etiam, quod ea continetur mare, ſignificat, cum Terra coniuge primo procreat

Νηρέα, Nefluum, i. e. fundum: qui et primus natu dicitur, quia quos fratres fororesque habet, nituntur ipfo; et fenex, quia femper immutabilis eft; et verax, quia numquam fatifcit, quo facto diffluerent aquae; et aequus, quia tranquillum eft imum mare. Proximus ab hoc natus Θαύμας, Mirinus, quo profpectus fignificatur et per fe admirabilis propter tam late patens maris aequor, et magis propter illa, quae nafcuntur in eo. Tum Φόρκυς, Furcus, quo promontoria et quivis alii e mari exftantes fcopuli indicantur. Inde Hefychius: πόρκες, χάρακες. Aliique Grammatici Φόρκυνα, λιμένα interpretantur. Cognata nomina funt πόρκος, πόρκης, *furca*. Sequitur Κητώ, Iacua, affinem cum verbo κεῖσθαι originem habens, quae latentia fub undis faxa, occultosque fcopulos fignificat. Denique Εὐρυβίη, Latipolla, quae eft fluctuatio maris.

Quoniam Oceanus fons eft omnium aquarum, huius filiarum una uxor data Nereo. Ea, propter opes, quae per mare afferuntur, Δωρίς, Donona, dicta, quinquaginta parit filias. Harum nomina praetereo, quod interpolata eft ifta enumeratio apud Hefiodum. Apertum eft autem, undas intelligi, quibus a fua cuique poteftate impofita nomina.

Thaumanti, five Mirino, alia confociata Oceani filia, Ἠλέκτρη, Corufcia. Proprie nomen hoc expergifcentem notat, ex qua origine funt etiam ἠλέκτωρ et ἀλέκτωρ. Sed quoniam corufcat mare, quum primum quafi expergifcit imminente tempeftate fluctuatio, corufcandi fignificatus adhaefit. Huius filiae funt Ἶρις, Sertia, quod ex feptem coloribus conferta eft. Huc pertinent Theogoniae verfus 780-782. alieno loco pofiti, quorum hic fenfus eft, raro arcum caeleftem confpici, quum tempeftas eft. Porro Ἅρπυιαι, Rapae, quarum nomina Ἀελλώ, Voluta, et Ὠκυπέτη, Celerivola: quae quid fint, omnibus apertum eft.

Phorcus autem et Ceto quas genuerunt filias, quomodo interpretandae fint, magis reconditum eft. Eft ea duplex generatio. Primae funt Γραῖαι, Albuneae: quarum nomen proprie canas fignificare, veftigium oftendit in Germanica lingua confervatum, *grau*. Eae funt undae, quae littori illifae fpumas agunt. Nam circa fcopulos maxime vel prominentes vel laten-

tes aestuat mare. Recedunt eae autem et veniunt. Inde altera, quod aufert, quae sunt in vado, Πεφρηδώ, Auferona, dicta; altera autem a verbo ὕω, Ἐνυώ, Inundona. A cuius rei similitudine etiam in bello dicitur Ἐνυώ, et Mars Ἐνυάλιος. Fortasse non diversae ab his erant, quas Augustinus aliter interpretatus est, Abeona et Adeona. Romani Veniliam et Salaciam appellabant. Secunda generatio complectitur Gorgones, quae quum dicuntur πέρην Ὠκεανοῖο habitare, nihil id aliud est, quam esse eas in medio mari. Nam Oceanus, deposita diluvii significatione, mare magnum est. Ex hac re, et ex ipsa natura Gorgonum, quae ipsae quoque undae sunt, apparet, quare Graeae earum προφύλακες ab aliis dictae sint. Appellatae autem illae Γοργόνες, Torvinae, quod magnae sunt, ipsoque adspectu terrent. Harum tria sunt nomina, a triplici natura: Σθεινώ, Valeria, a vi; Εὐρυάλη, Lativolva, a magnitudine; Μέδουσα, Guberna, ab eo quod undarum cursum regit. Hinc intelligitur, cur haec mortalis, illae immortales dicantur. Nam et vis undarum semper manet eadem, et fluctuatio: cursus autem mutatur, ventis, annive tempestatibus mutatis. Medusam Περσεύς, Penetrius, capite truncasse dicitur. Quod quid aliud est, quam audacem quempiam iter tentasse per adversum cursum undarum? Vnde prosiluisse narratur Χρυσάωρ, Auripeto, qui est lucri cupidus mercator, et Πήγασος, Pagulus, a verbo πηγνύειν dictus, quod est pangere: qui est navis: unde etiam equus, usitata translatione, vocatur, ut apud Plautum in Rudente:

nempe equo ligneo per vias caerulas
estis vectae.

Chrysaor iunctus dicitur Καλλιρόῃ, Pulcrifluae, Oceani filiae: i. e fausta navigatione traiecit mare magnum. Inde natus Γηρυονεύς Fabulo, qui, ut nomen declarat, mendaces fabulas significat mercatorum: quare triceps. Sed insequuti temporis tanta fuit levitas, ut, qui ridendis his fabulis inventus esset, ipse credulae ignorantiae materiam fabularum praebuerit. Occidit illum βίη Ἡρακληείη, virtus Poplicluti, et quidem περιῤῥύτῳ εἰν

Ἐρυθείῃ, in inſula vel peninſula Rubellia, (quam ubi terrarum quaerere, quibus lubet, poſſint, infra apparebit) interfecto cane Orthro et bubulco Eurytione, de quibus mox.

Sequitur alia Phorci et Cetus progenies, Ἔχιδνα, Serpens, in ſpecu edita, ſedem habens ſub terra in montibus Turgentinis, qui a verbo αἴρεσθαι Ἄριμοι dicti, dimidiata mulier, dimidiata ſerpens, i. e. ex parte forma ſpectabili, ex parte autem timenda. Haec omnia nemo non videt eo conſpirare, ut terrae motus, tortuoſo curſu procedens, et in capite lucidis flammis conſpicuus, intelligi debeat. Maritus Echidnae datus Τυφάων, Vaporinus, quem Heſiodus ipſe ventum appellat. Ex eo coniugio natus Ὄρθρος, Erigus, quem apparet montem eſſe ignivomum. Is canis eſt Geryonae, quod eſt cuſtos, quo tutae ſunt fabulae mercatorum, ne alii eodem divitias quaeſitum eant. Ei paullo ante adiungebatur bubulcus Εὐρυτίων, Latipoenus, quo late diffuſa vaſtatio deſignatur. Locus autem, ubi haec omnia ſunt, Ἐρύθεια, Rubellia, a rubentibus flammis, dicitur. Porro Echidna parit Κέρβερον, Hiſcium, qui transpoſitis litteris pro κρεμερὸς dictus videtur. Eum craterem ſeu fauces intelligi debere, unde erumpunt ignes, eo confirmatur, quod canis Orci, et χαλκεόφωνος dicitur. Idem, quod montes ignivomi plerumque non uno in loco, ſed in multis hiſcunt, ignesque eiiciunt, πεντηκοντακάρηνος vocatur. Deinde ex iisdem parentibus naſcitur Ὕδρη Λερναίη, Bullia Paluſtra. Notum eſt enim, quaſſatam infernis ignibus terram ſaepe in paludem commutari, aquis ubique ebullientibus. Videtur autem etiam nomen Λερναίη a λερινός, cui cognatum λειριόεις, quod mollem notat, derivatum: unde λέρνη eſt palus, atque inde proverbium λέρνη κακῶν. Hydram interemiſſe dicitur Hercules, qui indicatum quid ſit, cum Ἰολάῳ, Compoplino, cui nomen a verbis ἰέναι et λαός. Id eſt, ſtrenuo congregati populi labore exſiccata eſſe loca iſta. Tum Χίμαιραν, Torrentinam, parit Echidna, dictam ab nomine χείμαῤῥος. Significat enim profluentia liquefacta ſaxa atque arenas, quam hodie *lavam* vocant: unde et ignem ſpirare dicitur, et tria capita habere, ſive aptius, ut apud Homerum,

πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,

i. e. antrorſum vaſtatrix, in medio torrens, in poſtrema parte draco, alte flammante cauda. Sedem eius indicatam putant ab Homero Iliad. XVI. 328. quum nutritam ab Amiſodaro dicit, (diſertius filiam huius vocat Palaephatus, et ex eo Apoſtolius) quem Euſtathius ex veteribus ſcholiis Cariae regem, Aelianus autem et Eudocia Lyciae fuiſſe volunt. At hoc quoque montis ignivomi nomen eſt, Perpetivaſtius, factum, niſi fallor, a verbis δέρω et μίω, i. e. *findo*, ex quo μίτος, μίνυνθα, μίκρος, μισθός, et oppidum Ἄμισος. Occidit Chimaeram, Pegaſo, i. e. navi miſſus illuc, Βελλεροφόντης, Aſpricida: ἔλλερα enim grammatici ἐχθρά, πολέμια, ἄδικα interpretantur, dicta a verbo ἕλλειν. Itaque hic eſt fabulae ſenſus: exſulem navi miſſum ad locum, ubi devolutis flammis abſumeretur, praeter exſpectationem ſalvum manſiſſe.

Chimaera ex Orthro peperit Φῖκα, ſive Σφίγγα, Anginam: quod eſt, aeſtu et fumo ſuffocatos eſſe homines; deinde leonem Νεμειαῖον, Pabulinum, quo peſtis ſignificatur, ex malis terrae motum ſequutis nata. Poſtea ad Nemeam res omnis et Tretum atque Apeſantem translata, vero fortaſſe leone anſam praebente, cuius antrum adhuc Pauſaniae aevo, ut ipſe refert II. 15, 2. monſtrabatur.

Denique Ceto etiam illum draconem dicitur Phorco peperiſſe, qui poma Heſperidum cuſtodiebat: quod ipſum de monte ignivomo, et quidem, ut videtur, de Veſuvio intelligendum eſſe, in promptu eſt.

Enumeratur deinde Oceani propago. Ei Tethys, ut, quae in terra ſunt, nutrirentur, Fluvios peperit, quorum aliquot celebria nomina ipſe, ut videtur, de ſuo adiecit Heſiodus. Porro de ter mille filiabus Oceani aliquot nominatim afferuntur, a vetuſto conditore coſmogoniae acceptae. Eae nymphae fontes denotant, nominibus a natura cuiusque ductis, in quorum explicatione immorari nihil attinet. Quaedam earum infra memorandae erunt.

Ex reliquis Titanibus Ὑπερίων, Tollo, et Θεία, Ambulona, creaſſe dicuntur Ἥλιον, Σελήνην, et Ἠῶ. Huius fabulae, quod ad Solem et Lunam attinet, facilis explicatio eſt. Solis nomen a volvendo ductum videtur, ut verba ἀέλλα et ἔλλειν oſtendunt: Lunae σέλας nomen fecit. Difficilior Ἠὼς videatur neceſſe eſt, quae ſi proprie Auroram ſignificaſſet, mirum profecto foret, disiunctam ab Sole, et ut ſingularem eorumdem parentum filiam commemoratam eſſe. At enim a verbo ἄειν derivatum nomen Auram ſignificabat: quam recte illis parentibus ortam perhiberi, apertum eſt. Nec dubitare ſinit ipſius progenies, Venti, et, de quibus infra, Memnon atque Emathion.

Κρῖος, Seiugus, et Nerei filia Εὐρυβίη, Latipolla, genuerunt Ἀστραῖον, Πάλλαντα, Πέρσην. Pertinent haec omnia ad ſidera caeleſtia. Quae quod ex mari prodire viderentur, mater eorum magna vis maris eſſe dicta eſt; quod autem ſeparata et peculiari corpore praedita inde exſurgerent, pater datus eſt Crius, vis ſeparatrix. Nominata eſt ea progenies tribus nominibus: Ἀστραῖος, Pendulus, ex eadem origine, unde ἀστὴρ et ἄστρον, a verbo στηρίζεσθαι; Πάλλας, Rotulus, quae eſt caeli circum axem ſuum rotatio; denique Πέρσης, Trameus, pariter ut Meduſae interfector Perſeus, a verbo πείρειν, pro quo περᾷν uſitatum, dictus: hic autem zodiacus eſt, quem ſol permeat. Atque haec ita eſſe, uti dixi, ex iis clarum eſt, quae de horum progenie referuntur.

Aſtraeo quidem quum Ἠώς, Aura, Ventos peperiſſe dicitur, tempeſtates ex ſiderum certorum ortu pendentes indicantur. Additi duo verſus ſunt apud Heſiodum:

τοὺς δὲ μέτ' ἀστέρα τίκτεν Ἑωσφόρον Ἠριγένεια,
ἄστρα τε λαμπετόωντα, τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται·

qui, ut ipſe eorum nexus cum praecedentibus prodere videtur, aliam, eamque recentiorem fabulam continent. Nam hic Ἠὼς Auroram ſignificat, et propterea, quod ab oriente oriri ſidera videntur, mater horum eſſe dicitur.

Sequitur maxima natu Oceanine, Στύξ, Rigua. Eius nomen a verbo ςύειν derivatum concretas frigore in oris borealibus aquas ſignificare, ſatis arguere videtur diſtincta deſcriptio, quae eſt in Theogonia a v. 775. Ei maritus datus Πάλλας, Rotulus, quod caeli circum axem ſuum rotatione ſtato tempore bruma redit. Nati horum ſunt Ζῆλος, Aemulatio, quod alluentes glaciem undae ipſae quoque congelantur; Νίκη, Victoria, quod victae frigore ſtant; Κράτος, Robur, a duritie; Βίη, Vis, quod frangunt, quidquid in eas illiditur, vel in quod ipſae feruntur.

Dehinc Φοίβης, Februae, et Κοίου, Turbuli, coniugium explicatur. Hi, quoniam purgandis turbidis bruta et inertia ab agitabilibus et vitalibus ſegregantur, reſidente craſſiore materia, ſupernatante autem ſubtiliore, Λητὼ dicuntur procreaſſe, Sopitiam, et Ἀςερίην, Actutam. Eſt autem Λητὼ a verbo λάειν vocata, quod convolvendi conglobandique ſignificationem videtur habuiſſe, unde λᾶς, λαός, λήθειν, et alia. Ἀςερίη autem eamdem habet originem, quam ſupra in Aſtraeo indicavimus. Itaque Λητὼ quietem notat: unde κυανόπεπλος, et omnibus grata ac ſuavis dicitur; Ἀςερίη autem eſt, quam Graeci ἐνέργειαν appellant, cui rei Latini non habent ſatis aptum nomen.

Hanc dicitur in amplam domum ſuam Πέρσης, Trameus, deduxiſſe, ex eaque ſuscepiſſe Ἑκάτην, Volumniam, cuius nomen quid ſignificet, ex verbis ἑκὼν et ἕκητι cognoſcitur. Eius fabulae haec ſententia eſt, ex agendi ſtudio ſollertiaque, addicentibus ſignis caeleſtibus, proſperum eventum prodire. Nam Hecate, cuius plurima Heſiodus officia enumerat, hoc nacta eſt munus, ut nihil, niſi ipſius permiſſu, recte geri poſſit. Quae cur triformis, cur triviorum praeſes, cur cum Diana confuſa, et quae ſunt alia huiusmodi, non eſt huius loci accuratius exponere.

Sequuntur Ῥεία, Fluonia, et Κρόνος, Perficus. Nam perfici nihil poteſt, quod non fluxum et mutabile ſit. His parentibus creata rerum naturae perfectio tribus filiabus, totidemque filiis ſignificatur. Filiae vitae cultum eum, qui maxime neceſſarius eſt; filii ſpatia, quae ſedem hominum terram circumdant, eorumque ſpatiorum proprias conditiones deſignant. Maxima natu eſt Ἱςίη,

Veſta ſive Stata mater, quae domus eſt et focus, omnis humani cultus principium. Hanc ſequitur Δημήτηϱ, Latinis a creando Ceres dicta, quae eſt victus, quem terra praebet: in quo proximus a certa ſede domicilii cernitur vitae excolendae gradus. Tertia eſt Ἥϱη, Populonia, quam Empedocles et caeteri veteres aeris regionem inferiorem eſſe putarunt. At et nomen eius, quod ab ea radice eſt, unde ἀϱαϱεῖν et ἀϱηϱέναι, ſeruatum in Germanico *heer*, et nomen Ἡϱακλῆς, et coniugium cum Iove, et perpetuae cum eo rixae, et impeditus partus Latonae, et profectio in extremas terrarum oras ad Tethyn Oceano reconciliandam, et certamen cum Diana, de quo quae recte dicta fuerant in Iliadis lib. XX. inepte reficta ſunt in lib. XXI. non ſinunt dubitare, quin, qui tertius gradus eſt perficiendi cultus, communitatem debeamus vitae ſocialis intelligere. Ad eumque modum explicanda erit fabula, quae in principio lib. XV. Iliadis narratur. Fratres harum ſunt Ἀΐδης, Nelucus, quo nomine intelliguntur loca infra terram abdita; Ποσειδάων, Neptunus, qui mare notat, quod terram cingit: ex quo Γαιήοχος, Telluricinx. Ποσειδάων ille, ſive Ποτειδᾶν, de quo nomine mira comminiſcuntur grammatici, a verbis πόσις vel ποτὸν et εἴδεσθαι dictus, quod potilis videtur, quum tamen propter ſalſitudinem bibi nequeat. Ab eadem re ab Romanis Neptunus, quaſi Nepotunus, vocatur. Vltimus eſt Ζεύς, Fervius, qui loca tenens ea, quae ſupra terram ſunt, fervorem animabilem notat, quod caeleſtis calor fervere omnia et vigere facit. Et quoniam ibidem etiam tempeſtates concitantur, fulmen ei ac tonitru tributa. Quae attexta hic eſt ab Heſiodo fabula de Saturno natos ſuos devorante, de ea infra dicetur.

Antea enim commemorandi ſunt ultimi Titanum, Ἰαπετός, Merſius, et Κλυμένη, Cluentia, filia Oceani. Hi quattuor genuere filios, Atlantem, Menoetium, Prometheum, Epimetheum. Non eſt obſcurum, pertinere haec ad navigantes, qui in mare fama modo cognitum delati, confracta navi, ignoto in littore eiecti fuerint. Alius fortiter omnia mala ſustinuit, qui eſt Ἄτλας, Sufferus, caelum ſustinere dictus, quod in extremis oris terram contingere cava caeli videntur; alius, glo-

riosus antea, in undis periit, qui est Μενοίτιος, Petiletus. Terra potitis, alius sollertia sua, quae ad vitam sustentandam opus essent, paravit, quem Προμηθέα, Prospicem, esse apparet; alium, inertem, nihil nisi navigationis susceptae poenituit: isque Ἐπιμηθεὺς est, Poenituus. De Prometheo plures apud Hesiodum fabulae coniunctae videntur. Antiquissima haud dubie est, quae continetur v. 521 — 531. Ea quum caussam nullam memoret, quare vinctus fuerit Prometheus, sed simpliciter liberatum eum ab Hercule, interfecta, quae cor ei exedebat, aquila, dicat, nihil aliud innuit, quam curis propter interclusam spem redeundi contabescentem, quum alii strenue superatis periculis ad ea loca appulissent, ex malis servatum esse. Recentior quaedam fabula vincula poenam esse voluit. Ea rem sic narrabat. Naufragi in locum delati, qui non cunctos alere posset, partim perituri erant: id enim, opportune indicium praebente scholiasta, his verbis v. 535. indicatum est:

καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι
Μηκώνῃ,

i. e. quum de diuturnitate vivendi certarent: qui locus propter allegoricam deorum et hominum appellationem valde memorabilis est. Ibi igitur sollers iste quum defraudasset reliquos, cognito dolo, exclusus ab illis est a communione vitae, ignique ei interdictum. Itaque quum ipse ignis excitandi viam reperisset, qui fons habetur rerum ad vitam necessariarum, tamen poenas fraudis dedit uxoris improbo ingenio.

Revertimur ad Saturnios. Vt antea condendae rerum naturae, ita nunc perficiendae multa fuere irrita tentamenta. Itaque ut Vranus filios suos, simulatque nati essent, rursus abscondebat, ita Κρόνος, sive Perficus, quos genuisset, deinceps devorasse dicitur. Sed qui novissimus natus est, Fervius, in quo, quod non mirum, semper mentem cum vi cuncta animante confusam meminisse debemus, eum callide invento dolo Caelum ac Terra Λύκτον, Crepuscam, in Κρήτην, Temperiam, in montem Αἰγαῖον, Salium, miserunt, ubi clam nutritus est. Id est, vis,

quae fervere omnia et vigeſcere facit, diu ſub ambigua luce latuit in regione apte ad efflorefcendum temperata, et quidem in monte ſubterraneis ignibus tremebundo. Tandem, quum adulta prorupiſſet, Perſicus iſte etiam reliquas vires, quas occuluerat, in lucem remittere coactus eſt: qui quem primum eiecit, ſuppoſititium Fervium, eum genuinus Πυθοῖ, Puteolae, γυάλοις ὑπὸ Παρνησσοῖο, in cavernis Aggeri, ſtatuit: i. e. fervor non genuinus putreſcit, alia deſuper materia aggeſta. Sed non ante penitus perfrui imperio potuit Fervius, quam plane debellatis Titanibus, exutoque poteſtate ſua Perſico. Quod bellum nihil aliud eſſe, quam ingentem terrae motum, quo denuo proruperant aegre domitae efferae vires naturae, apertiſſimum eſt. Eo in conflictu quod territae etiam immaniſſimae belluae ex latebris ſuis in conſpectum prodire viſae, Centimanos Fervius ad auxilium vocaſſe dicitur. Ita ſuperati Titanes, Centimanique iis cuſtodes additi: ſed Βριάρεῳ, Viriato, coniux data Κυμοπόλεια, Vndicolona. Id eſt, belluae ſe in latebras ſuas receperunt, vaſtiſſimisque earum mare datum eſt, habitandum. Tunc Τυφωεύς, Vaporinus, ex Terra natus, reſtincti incendii vapore adhuc ſuperante.

Iuppiter igitur, ſive Fervius, potitus regno, primo uxorem ſibi iunxit Μῆτιν, Conſam, quae non ſolum filiam ex eo concepit, ſed conceptura erat etiam filium, magna exſuperaturum ferocia. Id eſt, animi ſollertiam, ſemel fervore correptam, artibus inventis, nihil non fuiſſe tentaturam. Vnde eam gravidam ventre ſuo condidit, Fervius.

Inde uxorem duxit Θέμιν, Statinam, ex qua Ὥρας, Tutilinas, ſuscepit, Εὐνομίην, Δίκην, Εἰρήνην, Aequitatem, Iuſtitiam, Pacem. Eas a tuendo dictas, Heſiodus ipſe teſtatur. Deinde Μοίρας, Tribunas, Κλωθώ, Λάχεσιν, Ἄτροπον, Neiam, Sortiam, Nevortam. Quarum rerum ratio aperta.

Porro Εὐρυνόμη, Latipaſca, filia Oceani, Χάριτας, Gratias ei peperit, Ἀγλαΐην, Εὐφροσύνην, Θαλίην, Splenduam, Hilariam, Floram: quo ſignificatur navigantium commerciis parta opulentia.

Deinde ex Cerere Φερσεφόνην, Semoniam, ſuscepit, quae ſemen ſignificat, quod ſegeti affert interitum. Id quoniam terra conditur, Ἀΐδης, Nelucus, rapuiſſe dicitur Semoniam, volente Fervio. Quam mater quum requireret, intercedente patre pacti ſunt, ut tertiam partem anni Semonia infra terram eſſet, reliquas duas autem apud ſuperos: quam fabulam, cuius ſenſus perſpicuus eſt, non intellectam multis enarrat is, qui Homericum hymnum in Cererem fecit. Ab Latinis Proſerpina dicta, quod proſerpit e terra ſemen.

Ex Moneta, quae Graecis Μνημοσύνη eſt, inventrices artium Μούσας genuit Fervius, quas Romani a carminando Camenas vocarunt: in qua fabula nihil obſcuri eſt.

Λητὼ autem, Sopitia, geminos ei peperit, Ἀπόλλωνα, Necinum, in inſula Δήλῳ, Manifeſta, et Ἄρτεμιν, Soſpitam, in Ὀρτυγίῃ, Emerſia. Nam quieſcente fervore vitali mors conſequitur. Ea vero biformis eſt, mortali natura manifeſto pereunte, incolumi autem emergente immortali. Itaque Apollo et Diana mortem ſignificant: unde arcus et ſagittae, et dea venatrix. De Apolline luculentiſſimum teſtimonium exſtat Iliad. XXIV. 758. ſeq. de ambobus Odyſſ. XV. 409. ſeqq. Morientes autem quoniam futura praeſagire creduntur, Necinus deus eſt fatidicus: inde ei poeſis et ars muſica, comitesque Muſae ipſae datae. Idem poſtea Παιάν, Icilius, vocatus, quod, quos feriret, vitae moleſtiis liberarentur. Soſpita vero mulieres dicta interimere, detorta aliquantum vera fabulae interpretatione, fortaſſe quod mulieres non, ut viri ſaepe, ex vulneribus, ſed incolumi plerumque corpore moriuntur. Eadem aliquanto poſt etiam puerperio praefecta, ut matrum prolisque incolumitati proſpiceret.

Poſtremo ſtabili connubio Fervius ſibi iunxit Ἥρην, Populoniam, ex qua Ἥβη, Iuventa, Ἄρης, qui Romanis Mavors, fortaſſe a malo avertendo, et Εἰλείθυια, Venilia, quam Romani Lucinam dicunt, nati. Nam fervor vitalis, isque mente et conſilio praeditus, et ut adoleſcant homines, facit, et ut pleno robore fruantur, et ut genus ſuum rite propagent.

Poſtea Fervius, quum Μῆτιν, Conſam, quae gravida ex ipſo fuerat, devoraviſſet, ex capite ſuo enixus eſt Ἀθήνην, Nelactam, dictam ab eo, quod lacte non eſſet nutrita. Nam quae per hanc ſignificantur artes domeſticae, forenſes, bellicae, virilis ingenii ſollertia repertae, et fere virorum propriae ſunt. Quae quod non ſine multa cogitatione inventae, Τριτογένεια illa, Tortigena, dicitur. Similiter etiam Ἥρη, Populonia, ſine marito partum edidit, qui vocatus eſt Ἥφαιστος, a verbis ἅπτειν et ἀΐστος, quod ignem ex occulto excitet. Is autem artes ignobiliores et ſordidiores indicat: unde Latinis a vulgo Vulcanus dictus. Hinc claudus, propter eaque a Fervio e caelo deiectus in Λῆμνον, Capuam, a concepto igne appellatam.

Neptunus autem ex Ἀμφιτρίτη, Amfractua, ſuſcipit Τρίτωνα, Tortunum, quae res plana eſt. Mavorti vero Spumicita, ſive Ἀφροδίτη, Φόβον et Δεῖμον, Terrorem et Timorem, poſtea Ἁρμονίαν, Faventiam, parit; quo non obſcurum eſt, violentos cum captivis mulieribus concubitus, et conſequutam inde reconciliationem deſignari.

Porro Fervio Μαίη, Quaeſia, Atlantis, i. e. Sufferi filia, Ἑρμῆν, Mercurium, peperit, quod quaerendis multo labore opibus commercia iuncta. Κάδμος autem et Ἁρμονία, i. e. Inſtruus et Faventia, praeter alias filiam habuere Σεμέλην, Solſequam, quae a verbis σέβειν et ἕλη appellata, vitem ſignificat. Ex ea Fervius filium genuit Διώνυσον, Torculum, cuius nomen a praepoſitione διὰ et radice ea, unde ὄνυξ, ductum videtur; unde apud Homerum ſemper longam eſſe ſecundam ſyllabam Herodianus apud Etymol. p. 280, 6. obſervat, ſpurium, ut videtur, iudicans verſum in Odyſſ. XI. 325. Νύειν autem nutandi, et deorſum vergendi ſignificationem habuit, unde νεύειν factum. Indidem νύσσειν, proprie deorſum feriendo pulſare, et ὄνυξ, ungula. Hinc Διώνυσος proprie exculcatum ſignificat.

Vulcano uxor data una ex Gratiis, Ἀγλαΐη, Splendua; Torculo Ἀριάδνη, Roborina, filia Μίνωος, Manti, qui a verbo μίμνειν dictus: roborantur enim vina vetuſtate; Ἡρακλεῖ, Poplicluto, Ἀμφιτρύωνος et Ἀλκμήνης, i. e. Amtrui et Opitulanae, ſed ſimul etiam Fervii filio, Iuventa, de qua re ſupra dictum. Nam ille

eo inter homines inclaruit, quod quoquo multum migrando venisset, nullam opitulandi opportunitatem praetermittebat.

Soli deinde Oceani filia Περσηΐς, Tramea, Κίρκην et Αἰήτην, Circam et Tellurinum peperit: quo significatur in longinquo ad occidentem mari duplex navigatio, una frustra in orbem facta, altera ad regionem frugiferam delata. Hinc Tellurinus ex Oceani filia Ἰδυίᾳ, Gnara, Μήδειαν, Prudentinam, suscepisse dicitur, quod, via cognita, rerum utilium scientiam e dissitis regionibus petere didicerunt.

Ceres cur ex Ἰασίῳ, Spontano, Πλοῦτον, sive Ditem, in fertilibus agris Κρήτης, Temperiae, peperisse dicatur, in promptu est.

Cadmi et Harmoniae progeniem non eo, quo conveniebat ordine, Hesiodus aliique enumerant. Nam Instruo, i. e. cultori vineae, ex Faventia, quae hic ad annum coquendo vino aptum translata est, prima nascitur Σεμέλη, Solsequa, quae est vitis; secunda Ἀγαυή, Strenua, quae uvarum legendarum exprimendarumque laborem significat; tertia Ἰνώ, Vacuna, quae est hauriendi diffundendique vini opera; quarta Αὐτονόη, Sollertina, quae est condendi vini scientia: unde Ἀρισταῖος, Optumanus, ei maritus contigit; quintus denique filius Πολύδωρος, Multifrux. Hi nati ἐϋστεφάνῳ ἐπὶ Θήβῃ florente in Cultua, quo nomine vinetum designatur, dictum ita a verbo θήπειν, unde θάμβος, θάπτειν, θωπεύειν.

Ἠὼς autem, Aura, ex Τιθώνῳ, Nutricio, quem rapuit, quo humores ex terra enascentes intelligi apparet, Μέμνονα et Ἠμαθίωνα peperit, i. e. Manturnum, regem Aethiopum, quod in calidioribus terrarum oris diuturnae regnant pluviae; et Eluum, imbrem, qui rapida vi aquarum auferens omnia, solum arena obducit. Eadem ex Κεφάλῳ, Capitone, Φαέθοντα, Fulsium, peperit. Is vero auroram significat, quod radii ex capite orituri solis in auris rubescunt: quorum fulgore quod interdum omnia conflagrare videntur, fabula orta est de curru solis imperite recto. Idem Veneris templo custos additus, quod aurora amplexus amantium dirimit.

Aeetae sive Tellurini filiam Medeam, i. e. Prudentinam, Ἰάσων, Meditrinus, filius Αἴσονος, Opportunii, a Πελίᾳ, Pel-

lone, eiectus ex Ἰωλκῷ, Sulcimeda, domum duxit, filiumque ex ea ſuſcepit Μήδειον, Prudentinum, quem educavit Χείρων Φιλυρίδης, Manicatus, filius Librinae. Apertum eſt, indicari opportune repertum, qui frugum penuria ſtimulante ab longinquis regionibus auxilium petitum iret: unde tauros aratro iungere doctus, omnique inſtructus agri colendi ſcientia, domum reverſus eſt, arte, quam didicerat, ſterilitati agrorum remedium allaturus: quam artem acceperunt inde poſteri eius, educati in faciendo opere ruſtico.

Brevius iuſto Phoci et Achillis origo ab Heſiodo commemorata eſt. Ea haec eſt. Αἴγινα, Quaſſatia, ex Fervio, omnis conſilii auctore, peperit Αἰακόν, Malivortum, a vocibus αἶ et ἄκος vocatum, cuius ex Ψαμάθῃ Arenia, filius fuit Φῶκος, Igninus. Eidem duos alios peperit Ἐνδηΐς, Ruinia, Πηλέα, Pulſantium, et Τελαμῶνα, Suſtentanum. Alteri horum, Θέτις, Tranquillina, coniux; alteri Περίβοια ſive Ἐρίβοια, Bubulina: quarum ex illa Ἀχιλλεύς, Moleſtinus, ex hac Αἴας, Vulturnus nati. Fabulae hoc argumentum eſt. Inſula terrae motu vaſtata ſuperſtites conſilium de effugienda pernicie inire coegit. Alii igne in littore accenſo ſignum dedere navigantibus; alii ex reliquiis ruinarum navem conſtruxerunt, quam in altum delati remis in tranquillo mari vix multo labore promoverunt; velis autem ex corio bubulo expanſis, commodius navigarunt. Nomen τελαμών, a verbo τέλλειν ductum, quod propriam habet tollendi ſignificationem, quodlibet ſuſtentaculum notat: unde hic de malo, in quo vela ſuſpenſa ſunt, intelligendum. Sic Latini telamones, quos Graeci ἄτλαντας, vocabant. Αἴας autem velificatio eſt, a motu et agitatione, unde ἀΐσσειν eſt, nomine impoſito. Plura, quae hanc fabulae interpretationem confirment, Phoci progenies ſuppeditare poterit.

Ἀγχίσῃ, Parilino, ex Venere natus Αἰνείας, Morigeranus, in monte Ἴδῃ Gnario, maſculae Veneris inter conſcios libidinem indicans. Nam ne quis connubium cum parilis ſortis coniuge laudari putet, et Veneris commemoratio obſtat, et quae de poena Anchiſae narrantur, de quibus videndus Meziriacus ad Ovid. Her. vol. II. p. 143 ſeqq.

Denique Ὀδυσσεύς, Indignatus, ex Circa, quae eſt diuturna in mari iactatio, Ἄγριον et Λατῖνον, Agreſtem et Streperum, genuit, qui Τυρσηνοῖς, Turrinis, imperitarunt. Haec apparet in mores nautarum, diuturna navigatione efferatorum, dicta eſſe, qui a navibus, in quibus degunt, Τυρσηνοὶ vocati. Nomen Λατῖνος cum verbo λατύσσειν cognatum videtur. Eidem Indignato Καλυψώ, Occulina, Atlantis filia, Ναυσίνοον et Ναυσίθοον peperit, Nauparum et Naucitum, quod eſt, occultos theſauros navibus fabricandis opportunitatem feciſſe.

Hactenus Heſiodus. Quae percenſenda duxi omnia, quo ne, ſi quaedam tantum attigiſſem, ea viderer elegiſſe, quae caſu huiusmodi interpretationem admitterent. Nunc poſtquam eamdem omnium eſſe conditionem oſtendi, non puto mihi verendum eſſe, ne quis ludere me voluiſſe opinetur. Res ipſa vero ludet mythologos, hiſtoricos, geographos, quum operoſe firmata commentorum ſuorum fundamenta ſic ſpiritu difflari videbunt. Sed in litteris ſaepe etiam diruendo aliquid condas: eritque, quum haec interpretandi ratio, cuius nunc ſpecimen dedi, omnem veterum populorum mythologiam illuſtrabit, licet nec dei, nec numinis, nec religionis ullum in ea veſtigium reperiatur. Caeterum quam infinita hic bonis obſervationibus materia parata ſit, non latebit vel rem ipſam, vel quae a nobis dicta ſunt, conſiderantibus.

FRIDERICVS THEOPHILVS SIMON

LIPSIAE AD AEDEM D. NICOLAI SVBDIACONVS.

Natus eſt a. ſ. ſ. LXXIV. Radiſii, vico circuli olim Electoralis, nunc Vitebergici, in Ducatu Saxoniae, patre Chriſtiano Godofredo, matre Chriſtiana Sophia, e gente Steudtiorum, quae decimo anno poſt cum ſex liberis ſuis obitum mariti luxit. Vnde ſcholae Delitzſchienſi commiſſus, quum ibi annum commoratus eſſet, matre ſecundis nuptiis cum Car. Guilielmo Schulzio iuncta, domum rediit, privataque inſtitutione praeceptoris dome-

ſtici uſus eſt. Inde traditus ſcholae Portenſi, praeceptoribus, qui tum erant, operam dedit, Barthio, Hildebrando, Schmiedero, Schmidtio, ſuperſtiti adhuc, mathematico, cui inprimis et ad litteras et ad vitam recte inſtituendam plurimum ſe debere ait. Sexennio ibi exacto, per tres annos in Academia Halenſi, ac deinde per duos in Vitebergenſi ſtudia theologiae ſectatus eſt, ubi Nitzſchium, virum ſacrarum litterarum ſcientia celeberimum, et Krugium, nunc noſtrum collegam, ſoli natalis communitate, conſanguinitate, diſciplina ſcholaſtica, ortaque inde amicitia ſibi coniunctiſſimum, doctores habuit. Viteberga domum reverſus, fratres ſororesque matri ex altero matrimonio natos per unum et dimidiatum annum annum inſtituit. Inde Merſeburgum ad liberos viri perilluſtris a Koenneritz regendos vocatus, quum ei officio per quinque annos praefuiſſet, a. h. ſ. IV. diaconus factus eſt ad aedem eius urbis cathedralem: nuper autem ab Ampliſſ. Senatu Lipſienſi ei munus ſubdiaconi ad aedem D. Nicolai noſtra in urbe eſt demandatum.

IOANNES THEOPHILVS MAASS

GYMNASII RASTENBVRGENSIS IN BORVSSIA PRIMVS HYPODIDASCALVS ET PRORECTOR.

Natus Colbergae a. ſ. ſ. XCII. ubi pater eius inſpector eſt Orphanotrophei, parentum adhuc ſuperſtitum eximiam in educando curam praedicat. A patre primis rudimentis exercitatus, receptus in Lyceum Colbergenſe, quum omnibus in ſcholis primum locum obtinuiſſet, hortatu Baukii, directoris, litterarum ſtudiis ſe dedidit. Hunc virum, quem facta liberaliſſime bibliothecae ipſius utendae copia, inſtitutione gratuita, expenſis etiam in ſcholas mathematicas pro ſe ſolutis adiutorem ſibi gratiſſimo ſemper animo proſequendum exſtitiſſe dicit, in philologia, rhetorica, hiſtoria, philoſophiae potiſſimum, et matheſi ducem habuit. Examine ob militiam detrectandam ſuperato, quum perrexiſſet in ſtudiis ſuis, optimis teſtimoniis inſtructus, ſtipendiisque quibusdam ſublevatus, ante hos VII. annos in Academiam Regio-

montanum se contulit. Ibi Poerschkium Herbartumque in philosophia, Vaterum, Waldium, Krausium, aliosque in theologia, Hüllmanum in historia et prudentia civili, Erfurdtium, Poerschkium, Delbrückium in philologia magistros habuit, atque examinibus et disputationibus probatus, candidatus renunciatus est muneris concionatorii. In bibliotheca regia officio librorum lectoribus exhibendorum aliquamdiu functus, Herbartique seminario paedagogico adscriptus, Vateri denique filiis alumnisque instituendis per biennium praefectus, unde multa ei opportunitas fuit huius viri et bibliotheca et sermonibus fruendi; munus adiit primi Hypodidascali et Prorectoris in gymnasio Rastenburgensi.

GVILIELMVS ADOLPHVS SCHICKEDANZ

R. MIN. CAND. ORPHANOTROPHEI KORNMESSERII BEROL. PRAECEPTOR. ECCLES. CATHEDR. BEROL. CATECHETA.

Hic ita scribit: natus sum Ao. salutis MDCCLXXXXIII. d. V. Cal. Iul. patre Abrahamo Philippo Godofredo, Dessaviensi, Theologiae Doctore et Professore, Gymnasii Anhaltinorum academici rectore quondam perpetuo, matre Augusta, Pomerana, ex gente Grützmacheria. Pater praeceptoribus scholae Ioanneae, quam inspicere eum oportebat, primo me instruendum tradidit; paullo post autem, cum haec Ioannea et schola ad aedem D. Bartholomaei in unum novum gymnasium redactae essent, inter primos gymnasii commilitones et ego numeratus sum. Magistris ordinariis et extraordinariis illius usus sum; prae ceteris vero me patris, Doerflingii, Stenzelii, Richteri et Schmageri institutioni multum debere, confiteri fas est. Anno h. s. X. ad studia s. s. Theologiae colenda, Vitebergam profectus sum, Rectore Academiae t. t. Georgio Ernesto Kletten. Lectiones frequentavi Schottii exegeticas et homileticas; Heubneri apologeticas et dogmaticas, nec non examinatoria ab ipso instituta; Nitzschii, doctrinam religionis Christianae moralem; Raabii, historiam ecclesiasticam tradentium. Denique, ut de aliis taceam, ad Poelitzii scholas histori-

cas et philosophicas accessi, et Seminarii reg. academici sodalis factus, institutione huius viri celeberrimi per tres annos gavisus sum. Triennio exeunte, studiis academicis absolutis, a. XIII. in patriam reversus, mense Aug. eiusdem anni Berolinum petii, munere functurus praeceptoris Orphanotrophei Kornmesserii et Catechetae Ecclesiae Reg. Cathedralis: quod munus adii Cal. Septbr. a. XIII. examine scholastico feliciter superato. Semestri aestivo a. XIV. in patria, coram consistorio Dessaviensi, ex decreto Ducis Serenissimi, pro licentia concionandi examinatus et inter candidatos Rev. Ministerii receptus sum: quo factum, ut eadem iura et privilegia, a Regimine Marchiae Brandenburgicae, mense Novembr. eiusdem anni mihi tribuerentur.

ERNESTVS HENRICVS WEBER

MED. ET CHIR. D. VITEBERGICVS.

Natus sum Vitebergae a. s. s. XCV. die XXIV. Iunii Michaele Webero, Theologiae ibi D. et Professore, et Christiana Friderica Wilhelmina, e gente Lippoldia, quibus quantum debeam, verbis exprimere nequeo. Praeceptis religionis, omnisque eruditionis initiis a patre imbutus, anno h. s. VII. in alumnorum Misnensium numerum recipi, et meritissimorum praeceptorum disciplina per quinque fere annos uti mihi contigit. Inde in urbem patriam reversus, ab ipso patre tum rectore civibus academicis adscriptus sum. Hic, cum animus potissimum ad philosophiae et artis medicae studium ferretur, virorum celeberrimorum, Klittenii, Seileri, Schregeri, Langguthii, Andrei, Klotzschii, Steinhaeuseri, Poelitii et Nitschii iunioris scholas frequentavi, eorumque institutione diutius usus fuissem, nisi tristissima belli calamitas doctores ac discentes antiquissima hac Musarum sede expulisset. Migravi igitur, studia mea prosecuturus, Lipsiam, ibique non solum doctrinas medicinae theoreticas iterum iterumque retractavi, sed animum ad practicas etiam adieci, ita ut professorum celeberrimorum, Platneri, Kühnii, Rosenmülleri, Gil-

herti, Poelitii, Ioergii et Haasii praelectionibus assidue interfuerim. A. h. s. XV. d. XVI. m. Maii, gratiosus Medicorum Vitebergensium ordo, examine superato, me summis in Medicina atque Chirurgia honoribus ornavit. Ita gratias ago maximas viris meritissimis, quorum vel scholis institutus, vel consuetudine domestica excultus sum, meque iis commendatum cupio.

IOANNES FRIDERICVS LOESCH

NOTAR. PVBL. SAX. ET CAVSAR. PATRONVS DRESD.

Natus Dresenae d. XVII. mens. April. anno saeculi superioris LXXV., patre Ioanne Georgio, cive Dresenensi, matre Charlotta Friderica, e gente Meieria, quam quidem, sinistra tibia infausto quodam casu ipsi bis fracta, morte ereptam lugeo. Puerum me parentes dilectissimi domesticis praeceptoribus tradiderunt instituendum; postea vero publicorum scholae patriae, quae ab aede Cruci sacra nomen gerit, magistrorum, b. Olpii nimirum atque inprimis clarissimi b. Beutleri, doctrina uti contigit. Literis igitur, quibus istiusmodi aetas ad altiora solet praeparari, imbutus Vitebergam me contuli anno prioris saeculi XCVI. ibique ab Exper. b. Titio sen., fasces Academiae tunc temporis tenente, civibus illis adscriptus sum. Praelectionibus philosophicis et historicis Virorum illustr. Schroeckhii, Klotzschii, Krugii, Schmidtii, Antonii, Henrici et al. cum per aliquod tempus studiosissime interfuissem, in iurisprudentiae studia postea omnem impendi operam. Quod quidem istarum literarum curriculum feliciter emensus anno huius saeculi primo sub praesidio Ill. Pfotenhaueri de variis iuris controversi thesibus publice disputatum prodii; denique examen, quod vocant, pro praxi et notariatu, faustis subii superavique auspiciis. Tandem speciminibus, quae causarum Patroni munus petenti incumbunt, anno nostri saeculi tertio elaboratis ac singulari assensu comprobatis, nec non venia causas in foro agendi impetrata, iura partium in iudiciis defendere

placuit. Verum cum ab illis ſtudiis philoſophicis et literis graecis latinisque nullo unquam tempore animum abduci passus ſim, reliquam vitam, quantum ob publica negotia, ſummo numine favente, fieri poteſt, Muſis dare conſtitui.

GEORGIVS FRIDERICVS KVMMER
MEDIC. BACCALAVREVS.

Natus eſt Lipſiae a. ſ. ſ. LXXXIX. Idibus Iuliis, patre Paulo Gotthelf, librario, viro egregio, quo adhuc ſuperſtite gaudet; mater, Maria Regina, e gente Cichoria, novem fere abhinc annis praematura morte ei erepta eſt. Anno aetatis XII., domeſtica ante disciplina uſus, ſcholam Thomanam adiit, ubi Weigelii, Friedelii, Reichenbachii, Roſtii praeceptis formatus eſt, ſimulque Weigelii, quo iam antea praeceptore uſus erat, privata inſtitutione frui perrexit. Anno h. ſ. VIII., a Ludwigio huius Academiae civibus adſcriptus, priusquam ipſis academicis ſtudiis incumberet, quum ars ſalutaris prae caeteris ei arrideret, apud affinem, pharmacopolam Colditienſem peritiſſimum, rei pharmaceuticae principiis addiſcendis operam dedit. Vnde anno exacto redux in philoſophiae doctrinis praeceptores elegit Krugium, Platnerum, Weiſſium, in philologicis Beckium et me, in hiſtoricis Wielandium, in mathematicis b. Praſſium et Mollweidium, in phyſicis Weiſſium et Gilbertum, in hiſtoria naturali, botanica, et mineralogia Schwaegrichenium. In anatomice, nec non in cadaveribus diſſecandis Roſenmuellerum ducem habuit, in oſteologia comparata b. Gehlerum, in chemia Eſchenbachium, in phyſiologia Burdachium, Platnerum et Kuehnium. Interfuit etiam Roſenmuelleri et Platneri ſcholis examinatoriis, anatomicis et phyſiologicis. Hiſtoriam ſpecierum generis humani, anatomiam pathologicam, et pathologiam generalem ſpecialemque eum docuit Ludwigius, materiam medicam Haaſius, pharmaciam Eſchenbachius, diaeteticen pſychicam et pſychiatriam Heinrothus. A. h. ſ. XII. examine ad primum artis medicae gradum

obtinendum ſuperato, practicis potiſſimum artis medicae doctrinis incubuit, in therapia ſpeciali praeceptores ſequutus Clarum, Haaſium et b. Braunium. Per annum integrum frequentavit inſtitutum clinicum, Claro et b. Gehlero ducibus. Artis obſtetriciae praecepta Ioergius eum docuit, cuius etiam inſtitutione practica in inſtituto Trieriano uſus eſt. Politiam medicam ei tradidit Kuehnius, medicinam forenſem Platnerus. Apud Eſchenbachium exercitationibus disputandi de rebus medicis interfuit. His omnibus animum ſignificat gratiſſimum. Tempore eo, quo atrox typhus in urbe noſtra graſſabatur, in noſocomio militari medici munus ſuscepit; mox ipſe morbo correptus, ſed per eximiam diligentiam b. Braunii et Clari reſtitutus. Ante tres annos Knoblauchius, cui ſe obſtrictiſſimum fatetur, copiam ei fecit, ſub ipſius moderamine aegrotos viſendi atque curandi, quo beneficio etiamnum fruitur.

CAROLVS FRIDERICVS GOTTLOB STEINHAEVSER

Natus ſum Eiſenbergae a. ſ. ſ. XC. parentibus Ioanne Michaële, panni cribrarii opifice, et Roſina Maria, e gente Leilichia. Primum Lycei Eiſenbergenſis claſſes inferiores frequentavi, ſed poſtea anno aetatis XIII. Roſtios, duos fratres praeceptores nactus ſum, qui eo me perduxerunt, ut a Brendelio rectore in primam claſſem reciperer. Huius et Voigtii, conrectoris, disciplina per quattuor annos uſus, idoneus exiſtimabar, qui Academiam frequentarem. Sed optanti mihi, ut celebrioris ſcholae inſtitutione ante frui liceret, contigit, ut inter ſcholae Thomanae alumnos reciperer: cuius ſcholae praeceptoribus omnibus plurimum me debere gratus profiteor, maxime tamen Roſtio, cuius inſignem benevolentiam ſemper expertus ſum. Anno XII. h. ſ. Tzſchirnero Rectore inter cives academicos relatus, in philoſophia Krugium et Wendtium, in mathematica et aſtronomia Mollweidium, in hiſtoria et archaeologia Beckium, in theologia Tittmannum et Tzſchirnerum praeceptores habui. Sed cum priſtinus antiquarum litterarum amor nunquam me deſtituiſſet, has prae-

cipue colendas duxi, inque iis operam dedi Roſtio, Beckio, et maxime Hermanno, e cuius publicis privatisque lectionibus uberrimum fructum percepi, ut vel hanc ob cauſam plurimum ei debeam. Verum proſperior etiam fortuna mihi contigit. Nam non modo ſocietatis Graecae ſodalibus me adſcripſit, atque a manu ſibi eſſe voluit, ſed tanta praeterea benevolentiae et favoris documenta mihi praebuit, ut neſciam utrum doctrinam, an humanitatem eius magis admirer. Idem etiam in conſequendis ſummis philoſophiae honoribus ſtipendio me adiuvit. Vt vero in rei familiaris tenuitate ſtudia academica continuare poſſem, liberalitate Potentiſſimi Regis Saxoniae, Ampliſſimi Senatus Lipſienſis, Senatus Academici, Stieglitzii, V. Ill., et inprimis Enkii V. S. R. adiutus ſum, uſumque convictorii b. Iaspiſio et Tzſchirnero debui. Ex philologis patronum colo Seidlerum, nunc Halae profeſſorem celeberrimum. Caeterum, cum muneri ſcholaſtico adminiſtrando idoneum me reddere ſtuderem, valde honorificum mihi fuit Roſtii iudicium, qui in ſchola Thomana parte lectionum unius e praeceptoribus diutius aegrotantis mihi commiſſa exoptatiſſimam fecit comparandae docendi facultatis opportunitatem. Summam denique felicitatem numero, quod nuper Siegmannus, ciuitatis Lipſienſis Conſul meritiſſimus, filios ſuos Graecis Latinisque litteris inſtituendos mihi tradere voluit: cuius viri graviſſimo patrocinio nihil eſt, quod mihi potuerit praeſtantius contingere.

HENRICVS LVDOVICVS IANI

MEDICINAE BACCALAVREVS.

Natus ſum Gerae, a. ſ. ſ. XCIV, patre Chriſtiano Henrico, Med. D., matre Henrietta, e gente Hemlebia. Prima inſtitutione domi formatus anno aetatis XI. magiſtris illuſtris Ruthenei traditus ſum. Exacto ſeptennio, in quo Schützii, Reinii, et b. Hauptmanni plurima debeo praeceptis, anno h. ſ. XII. ad medicam artem diſcendam in Litterarum Vniverſitatem Lipſienſem me contuli. Quo conſilio cum in philoſophia Platnerum et Krugium audiviſſem, in

mathesi Mollweidium, in physice Gilbertum, in chemice eundem atque Eschenbachium, in botanice Schwaegrichenium, et in anatomia Rosenmüllerum, summo illorum temporum patriae discrimine factum est, ut relicto litterarum studio arma susciperem. Totus inter ea defluxit annus. Redux autem in eadem universitate partim repetendis, quas iam colueram, partim addiscendis novis doctrinae medicae partibus operam dedi. Physiologiam igitur Platnero et Kühnio audivi docentibus, therapiam generalem Ludwigio, pathologiam et therapiam speciales, necnon pharmacologiam Haasio, clinicam denique institutionem Claro, Kuhlio et Wendlero tradentibus. Sub finem anni h. s. XV. examine tentatus a gratioso Medicorum Ordine Lipsiensi, medicinae baccalaureus factus sum.

CHRISTIANVS GVILIELMVS HAVN

Parentes colo superstites, Ioannem Theodorum Guilielmum, qui artem exercet limbularii, mercaturamque facit, et Ioannam Sophiam, e gente Fischeria, quibus natus sum Longosalissae d. VI. Apr. a. s. s. XCIII. Hi postquam puero litterarum cupido Lyceum urbis patriae et Meineri, conrectoris, privatas scholas frequentandi copiam fecerant, patrui, sacra apud Kirchheilingenses administrantis, consiliis beneficiisque adiutum a. h. s. IX. scholae Portensi commiserunt. Ibi per integrum lustrum clarissimorum magistrorum usus disciplina, in primis singularem Gernhardi benevolentiam non habeo quo satis praedicem, nec non Langii in litterarum et artium elegantia, et Schmidtii privatam in mathesi institutionem: cui viro quod his ipsis diebus deus adeptorum ante hos L. annos philosophiae honorum memoriam vivendo attingere dedit, id mihi eosdem nunc honores consequenti insignem addit laetitiae cumulum. Scholae Portensi cum valedixissem, a Senatu Longosalissensi beneficio ornatus, a. h. s. XIV. in hanc Academiam a Tittmanno receptus sum. Hic Regis Augustissimi clementia stipendii et convictus publici beneficiis sustentatus, scholas adii philosophicas Platneri et Krugii, historicas Wielandii, philologicas Hermanni et Beckii. Huic, cuius

favorem plurim[illegible]cio, libros N. T. Winzero autem et Roſenmüllero, cui[illegible]patrem quoque audire mihi contigit, V. T. ſcripta inte[illegible]tantibus aſſedi. Hiſtoriam eccleſiaſticam, theologiam do[illegible]aticam et homileticam Tzſchirnerus, ethicam Keilius, ſy[illegible]olicam Tittmannus me docuerunt. Aeſtheticis Wendtii, [illegible]dagogicis ſcholis Lindneri interfui. Gratus praedico Ha[illegible]oldi et Gaudlitii favorem et munificentium, a quibus hos [illegible]nores petiturus ſtipendio Riviniano adiutus ſum.

FRANCISCVS LEOPOLDVS RANCKE

REGII SEMIN. PHILOL. SODALIS

Ex privata inſtitutione patris mei, Gottlobi Iſraëlis Ranckii, iuſtitiarii, cui ex Friderica Wilhelmina Lehmigke natus ſum Wiehae in Thuringis d. XXI. Dcbr. cIↄIↄccLxxxxv, Dondorpii me liberalia exceperunt Kraftii in me ſtudia. Deinde Portae traditus ſum. Vbi ut omnes magiſtri optime de me meruerunt, ita grata patris auctoritate Iohnius, perfecti praeceptoris dignitate Langius, miti amici conſuetudine Wickius me ad ſeveriora antiquitatis ſtudia formaverunt. Atque haec quidem ſtudia Lipſia, quam ao. h. ſ. XIV. vidi, auxit et nutrivit. Vtiles mihi fuerunt philoſophorum, Platneri, Wendtii, Krugii, utiles etiam ſcholae theologorum: maxima debeo tum Hermanno, tum Schneideri, nunc apud Vratislavienſis Profeſſoris, amicitiae. Acceſſerunt vero ſumma Beckii beneficia: qui me et convictorio ultro admiſit, et in Regium ſeminarium philolog. receptum eruditionis lumine et prudentia iudicii magnopere adiuvit. Reſtat, ut publice gratias agam L. B. a Werthern, Cancellario Regio, qui me et olim Dondorpium admiſit, et ſtipendio avorum ſuorum etiamnum adiuvat, alteri Illuſtri Liebeskindio, Schönewerdenſium in Thuringia domino, patris mei patrono, qui mihi quoque gratuita munificentia large patrocinari voluit. Stipendio Henriciano Ordo Philoſophorum me ornavit.

CAROLVS ERNESTVS MAXIMILI… …VS EINERT.

Patria huic est Lommatium; parentes Carolus … …ophilus, qui primum isto in oppido, deinde Camentiae cantor fuit, … mater Christiana Sophia, e gente Hessia. Natum a. s. s. XCIV … pater tum Wurzenae organoedi munere fungens, quum mater diem … obiisset, omni industria educandum curavit. Ita in scholam Grimm… …nam receptus, per sex annos Sturzii, Hochmuthii, Graessii, Hartm… …nii, Toepferi disciplina usus est. A. h. s. XIV. Tittmanno rectore civibus nostris adscriptus, patrocinium Enkii et Scharfii praedicat, magistris autem in philosophia Krugio et Clodio, in historia Wielandio, h. t. Rect. Magnif., et Poelitzio, in philologia Beckio et me, in theologicis doctrinis Keilio, Tittmanno, Tzschirnero, Rosenmüllero, Beckio, huic etiam in historia ecclesiastica usum se esse dicit. Enkius societati ad sacrarum concionum facultatem parandam institutae eum adscripsit. Stipendiis ei frui contigit Regio, deinde alio ab senatu Wurzenensi, alio a diacono illius urbis ipsi tributo, cui nuper accessit Grossianum, Scharfii et Richteri beneficio.

CAROLVS GVSTAVVS KVECHLER.

Poedelistae prope Friburgum XII. Cal. sept. a. s. s. XCVI. natus hic est Carolo Christiano, tum pagi illius, nunc Goseccae, sacerdoti, ex Henrietta Guilielma, gentis Heuschkeliae: quam morte sibi ante hos XIII. annos ereptam tanto acerbius doluit, quo magis haec femina ut pietate erga deum, ita amore erga suos, humanitate et indefesso adiuvandi studio erga omnes eminuerat. Pater eum, ipse Graecae Latinaeque linguae, omnisque antiquitatis scientia bene instructus, eo suapte institutione perduxit, ut recte videretur scholas Academicas aditurus esse. Itaque a. h. s. XIV. a Wielandio civibus nostris adscriptus, in philologicis et historicis doctrinis Beckio et mihi, in philosophicis Krugio et

Wendtio, in theologicis Keilio, Tittmanno, Tzſchirnero, Winzero, Beckio operam dedit: quibus omnibus, et maxime Beckio ſe obſtrictiſſimum eſſe ſignificat. Stipendio adiutus eſt Regio. Ludwigio gratias agit, a quo ad conſequendos honores noſtros ſtipendio auctus eſt.

FERDINANDVS KOPISCH.

Natus ſum Vratislaviae MDCCXCIV. patre Chriſtiano Guilielmo, Varſovienſi, olim ſupremae Provinciae iudicii calculatore, matre Carolina Auguſta, e gente Imbertia, Vratislaviae florente. Prima elementa literarum privati me docuerunt magiſtri; anno MDCCCII autem, in Gymnaſio St. Eliſabethae Vratisl. Scheibelio, et deinde Etzlero rectoribus, lectiones publicas eorum, nec non Schummelii, prorectoris, et Nikelii, Prof. prim. frequentavi. Huic Gymnaſio die XVIII. Mart. a. h. ſ. XII. ſolemniter valedixi; eodemque anno die III. Aprilis, Berendsius, tunc Academiae Viadrinae Vratislavienſis Rector Magnificus, me ſtudioſorum numero adſcripſit. Ibi in philoſophia Thilonem et Kayſslerum, in matheſi Raakium et Brandeſium, in Aſtronomia Iungnitzium, in chemia Linkium et Fiſcherum, in phyſica et hiſtoria naturali Steffenſium, Heydium et Gravenhorſtium, in philologia Schneiderum et Heindorfium audivi. A. h. ſ. XIII. iuventute Boruſſica ad liberandam patriam convocata agmini tormentario nomen dedi. Hoc in bello proeliis ad Luzenam, Budiſſam et Haynoviam duce Illuſtriſſimo Principe Blüchero, item ad Dresdam, Kullmam, in vicinia Teplizii, et caeteris in hac valle commiſſis, nec non memorabili in aeternum pugnae Lipſiacae; deinde proeliis ad Eſtagium, Aſprenacum, Montem mirabilem, Caſtellum Theodorici, Auguſtam Sueſſionum, et Laudanum interfui. Anno XIV. viginti vulneribus acceptis, et numismate in memoriam huius belli

anſo decoratus, in patriam reverſus, iterum lectiones Academiae Viadrinae Vratislavienſis frequentavi. Anno XV. autem Lipſiam me contuli, rectore Weiſſio. In hac litterarum celeberrima Vniverſitate in matheſi et aſtronomia Mollweidium et Moebium, in philoſophia Platnerum, in hiſtoria naturali Schwaegrichenium, in phyſica Gilbertum, et in hiſtoria Poelitzium audivi, viros laudatiſſimos.